

Szőnyi Zsuzsa emlékezete (1924. X. 2. – 2014. III. 16.)

Halála napján este írom nehéz szívvel ezeket az emlékező sorokat Szőnyi Zsuzsáról, akibehez közel félévszázados barátság fűzött.

1967 őszén ismertem meg Zsuzsát és Matyit, amikor elkezdtem a munkát a Vatikáni Rádiónál. Amikor pedig Zsuzsa az Olasz Miniszterelnökség Sajtóosztályáról nyugdíjba ment, 1989-ben meghívtam a Vatikáni Rádió magyar szerkesztőségébe, ahol évekig munkatársunk lett.

Mennyi szép közös emlék az elmúlt évtizedek során! A heti találkozásokon és a közös rádiós munkán túl: római séták, Ostia Antica, ahol Matyi festeni szeretett, itáliai városok és tengerpartok, kétszer körút Görögországban, sok kiállítás Magyarországon, mióta hazatelepült.

Több olasz és magyar kitüntetés után tavaly november 13-án is újabb kitüntetést vehetett át a Sándor-palotában Áder János államelnöktől. A dokumentumon ez állt: „Magyarország köztársasági elnöke Szőnyi Zsuzsa részére a magyar kultúra több

évtizedes áldozatos szolgálataért, sokoldalú irodalmi munkásságáért, példaértékű életútja elismeréseként a Magyar Érdemrend Középkeresztje kitiüntetést adományozom.”

1967 őszén lettem törzstagja a Várady Imre bácsi (volt bolognai professzor) által „Triznya-kocsmának” nevezett heti találkozónak Szőnyi István festőművész Zsuzsa lányánál és akvarellfestő férjénél, Triznya Matyinnál, ahol a külföldi és hazai magyar értelmiség színe-javával ismerkedtem meg.

Több látogatóval igen érdekes beszélgetéseink voltak. Felsorolok néhány nevet: Várady, Barankovics, Fejtő, Kerényi, Huszárik, Hubay, Méray, Szőrényi, Sárközy. Egyes írókat én vittem el Zsuzsákhoz: Rónay Gyurkát és Nellit, Weöres Sándort és Károlyi Amyt, Vas Istvánt és Szántó Piroskát. Szőrényi Lászlót... Itthoni a Szőnyi- és Triznya-kiállítások alkalmával megdöbbenve tapasztaltam, milyen sok magyar értelmiségi fordult meg Rómában, a „Kocsmában”.

Szőrényi Laci irodalomtörténész barátunk Zsuzsa A Triznya-kocsmák című könyve előszavában jól jellemzi ennek a sajátos emlékiratnak, illetve a „Kocsmá”-nak a jellegét: „A nyugati magyar irodalom és kultúra egy jórészt ismeretlen központjának krónikája. (...) Páratlan tanúságként szól az emigráns és a hazai magyarság egymásra találásának az elmúlt évtizedekben lezajlott fázisáról.”

Zsuzsa könyveinek megjelenése, majd hazaköltözése és itthoni szereplései után egyre jobban ismertté vált a Triznya házaspár emigrálásának története, római élete, világméretű kapcsolattartásuk (tv-interjúk, Az aventinusi tündér című film, országsszerte kiállítások Szőnyi István és Triznya Mátyás festményeiből). Matyival akvarelljei mellé válogattunk verseimből; közös kötetünk Mielőtt szürkülnek a színek címmel először Rómában jelent meg 1987-ben, majd ugyanott újra, és itthon is több kiadást ért meg. A kötet egy kicsit katalógusul is szolgált Matyi kiállításain, illetve közös kiállításainkon (Balácsa, Sümeg). Matyi 1991-ben bekövetkezett halála után Szőnyi Zsuzsa neves írónővé lett: nemcsak az említett „Kocsmá”-könyvekkel, hanem Márai Sándorral és Cs. Szabó Lászlóval folytatott levelezésének kiadásával, valamint legújabbán szüleivel való levelezésének két vastag kötetével.

A Triznya-kocsmák című emlékezését így dedikálta: „Szabó Ferinek, a legkedvesebb barátunk és a legszorgalmasabb ’kocsmá-tölteléknek’, szeretettel T. Szőnyi Zsuzsa.” A Rómából

a szülőknek írt levélgyűjteményt, a Levelek Rómából című kötetét pedig így: „Ferinek, a régi római barátnak, szeretettel: Zsuzsa.”

Az utóbbi hetekben döbönt fájdalommal láttuk gyengülését, és egyben lelkierőjét a kisebbedés elfogadásában, viszonylagos derűjét a vég közeledtével is. Péntek délután felugrottam hozzá, és együtt néztük kedves sorozatunkat, a REX felügyelőt. Nagyon lefogyott az utóbbi hónapokban, egyre nehezebben lélegzett, most már csak csont és bőr volt... Ekkor láttam utoljára. Ma kora délután Győrben kaptam a telefonhívást, halálhírét. Régen sírtam (talán utoljára apám halálakor), de most nem tudtam visszatartani könnyeimet.

Amikor e sorokat írom, látom, hogy a magyar sajtóban már számos emlékezés jelent meg az „aventinusi tünderről”, Zsuzsa pályafutásáról.

Drága Zsuzsa! Isten veled! Holnap reggel Érted ajánlom fel szentmisémet. Nyugodj békében!

Szabó Ferenc SJ

